

PÓST- OG FJARSKIPTASTOFNUN

Yfirlit bókhaldslegs aðskilnaðar Íslandspósts árið 2017

Íslandspóstur ohf. (ÍSP) hefur í samræmi við ákvæði 18. gr. laga nr. 19/2002 um pósthjónustu og reglugerðar nr. 313/2005 um bókhaldslega og fjárhagslega aðgreiningu í rekstri póstrekenda afhent Póst- og fjarskiptastofnun (PFS) kostnaðarlíkan ásamt ítarlegum sundurliðuðum bókhalds- og fjármálaupplýsingum vegna rekstrarársins 2017. Þar kemur fram að ÍSP aðgreinir í bókhaldi sínu tekjur og kostnað vegna einkaréttar frá annari alþjónustu og þjónustu utan alþjónustu.

Kostnaðarlíkan ÍSP byggir á aðferðarfræði langtíma viðbótarkostnaðar (LRIC)¹, en um er að ræða svokallaða „top down“ LRAIC² útfærslu þar sem langtíma meðaltals viðbótarkostnaður er leiddur fram. Byggt er á sögulegum rekstrarkostnaði og notast við árgreiðsluáðferð þar sem ávöxtunarkrafa miðast við vegið meðaltal fjármagnskostnaðar (WACC) vegna eigna sem notaðar eru í sambandi við framboð þjónustu og tekið er tillit til metins líftíma við útreikninga á afskriftum. Framangreint er í samræmi við 4. mgr. 16. gr. laga nr. 19/2002 að verðlagning alþjónustu skuli taka mið af raunkostnaði að viðbættum hæfilegum hagnaði.

Miðað er við að alþjónusta beri að mestu kostnað vegna dreifikerfisins, en samkeppni utan alþjónustu beri viðbótarkostnað í samræmi við notkun á dreifikerfinu. Það er sá kostnaður sem væri umflýjanlegur ef félagið hætti að bjóða upp á samkeppnisvörur utan alþjónustu. Aðferð við útteilingu kostnaðar í líkani ÍSP byggir að miklu leyti á kostnaðarreikningi sem félagið hefur þróað undanfarin ár.

PFS telur að kostnaðarlíkanið sem ÍSP lagði fram þann 13. mars 2018 vegna ársins 2017³ byggi á viðurkenndri aðferðarfræði og sé í samræmi við 5. gr. reglugerðar nr. 313/2005 og ákvörðun PFS nr. 18/2013 hvað varðar framkvæmd bókhaldslegs aðskilnaðar.

¹ LRIC er skammstöfun fyrir „Long-Run Incremental Cost“ eða langtíma viðbótarkostnað. Kostnaður sem bætist við eða sparast við það að tiltekin starfsemi bætist við eða leggst af á þeim forsendum að allur kostnaður er breytilegur.

² LRAIC er skammstöfun fyrir „Long-Run Average Incremental Cost“ eða langtíma meðaltals viðbótarkostnað. en þá er stuðst við meðaltals einingarkostnað. Með „top down“ er átt við að byggt er á sögulegum kostnaði viðkomandi fyrirtækis.

³ Leiðrétt frá ársskýrslu Íslandspósts 2017.

Samandregið yfirlit yfir tekjur og gjöld eftir starfsþáttum fyrir árið 2017 (þús. kr.):⁴

	Einkaréttur	Samkeppni innan alþjónustu	Samkeppni utan alþjónustu	Samtals
Tekjur	3.319.750	3.709.202	1.307.023	8.335.975
Gjöld	-2.905.455	-4.446.389	-1.104.153	-8.455.997
Afkoma starfsþátta	414.295	-737.187	202.870	-120.022
Afstemming við ársreikning:				
Reiknaðir fjármagnsliðir og afskriftir umfram bókfærðir				398.031
Afkoma dóttur- og hlutdeildarfélaganna				-6.994
Annað				-38.201
Tekjuskattur				-16.415
Afkoma ársins				216.399

Í gjöldum einkaréttar er að mati PFS meðtalinn sá kostnaður sem einkarétti er heimilt að greiða niður vegna alþjónustu sem ekki fellur undir einkarétt í samræmi við 2. málsl. 6. mgr. 16. gr. laga nr. 19/2002 um pósthjónustu. Á það sérstaklega við um kostnað vegna útburðar í dreifbýli eins og fram kom í ákvörðun PFS nr. 17/2015 um forsendur og niðurstöðu ÍSP á fjárhagslegri byrði vegna alþjónustuskuldna og í ákvörðun PFS nr. 34/2015 um fækkun dreifingardaga í dreifbýli.

Í ákvörðun PFS nr. 17/2015 kom fram hjá PFS að byrði vegna alþjónustu stafaði í meginatriðum af útburði í dreifbýli á bilinu 250-330 millj. kr. og vegna reksturs afgreiðslunets allt að 105 millj. kr., en aðrir þættir voru metnir óverulegir. Frá því að ákvörðun PFS nr. 17/2015 var tekin, hefur hins vegar orðið sú breyting að hinn „hefðbundni“ alþjónustukostnaður hefur farið sífellt minnkandi eins og fram kom í ákvörðun PFS nr. 34/2015, en sú breyting skilaði um 200 millj. kr. lækkun á kostnaði á ársgrundvelli og þar með kostnaði einkaréttar vegna sparnaðar í útburði landpósta. Jafnframt hefur PFS samþykkt beiðnir ÍSP um hagræðingu í afgreiðsluneti og því er það mat PFS að ekki sé lengur, að óbreyttu, um byrði að ræða vegna afgreiðslunetsins.

Í staðinn hefur hins vegar komið upp vandamál í rekstri ÍSP vegna taps á erlendum póstsendingum sem hefur farið vaxandi á undanförunum árum. Samkvæmt starfsþáttayfirliti ÍSP fyrir árið 2017 er tap félagsins vegna erlendra sendinga sem heyrir undir samkeppni innan alþjónustu alls 731 millj. kr. Tapið stafar einkum af óhagstæðum endastöðvasamningum sem ÍSP er bundið af á vettvangi Alþjóðapóstsambandsins (UPU) vegna skuldbindinga sem hvíla á íslenska ríkinu. Af þessu leiðir að óbreyttu að ÍSP hefur ekki aðra möguleika, en að láta reksturinn í heild bera uppi það tap sem af dreifingu erlendra sendinga leiðir. Líta má þannig á að dreifing á erlendum póstsendingum hér á landi, samkvæmt alþjóðlegum samningum og ÍSP er falið að framkvæma samkvæmt rekstrarleyfi fyrirtækisins, sé þjónusta í skilningi 2. mál. 6. mgr. 16. gr. laga um pósthjónustu, sem taka verður tillit til þegar metið er hvort heimilt sé að greiða niður þjónustugjöld í alþjónustu með tekjum af einkarétti.

PFS byggir afstöðu sína á ársreikningi félagsins sem áritaður er af Ríkisendurskoðun, yfirferð á kostnaðarlíkani ásamt skýringum, gögnum úr bókhaldi ÍSP og upplýsingum sem stjórnendur

⁴ Í gjöldum er miðað við sögulegan kostnað að viðbættum reiknuðum kostnaði af fjármagni sem bundið er í eignum sem notaðar eru í sambandi við framboð á viðkomandi þjónustu.

fyrirtækisins hafa lagt fram sem rökstuðning fyrir bókhaldslegum aðskilnaði. Jafnframt hefur ÍSP lagt fram frekari upplýsingar og skýringar að beiðni PFS um ýmis atriði í bókhaldi félagsins vegna bókhaldslegs aðskilnaðar. Þá hefur ÍSP, í samræmi við fyrirsmæli PFS, lagt fram álitserð óháðs löggilts endurskoðunaraðila, þar sem m.a. kemur fram að samræmi er á milli lýsingar ÍSP um það hvernig kostnaði er skipt og framkvæmdar á bókhaldslegum aðskilnaði félagsins á árinu 2017. Með vísun til 3. mgr. 18. gr. laga nr. 19/2002 um pósthjónustu staðfestir PFS hér með að bókhald ÍSP vegna ársins 2017 er í samræmi við reglugerð nr. 313/2005 um bókhaldslega og fjárhagslega aðgreiningu í rekstri póstrekena.